

BUTLLETÍ

DEL

CASAL CATALÀ DE PARIS

128, Boulevard Saint-Germain

Tel.: Gobelins 18-25

CASAL CATALA
DE PARIS.

★ MES DE DESEMBRE 1924 ★

Un discurs d'En Francesc Macià

en la festa d'Homenatge als Voluntaris Catalans de la Gran Guerra
celebrada al Casal Català l'onze de Novembre darrer

Benvolguts companys del Casal:

Me sab molt greu que assumptes urgentíssims m'obliguin a deixar París, privant-me de poder assistir a la vostra festa i no poder, d'aques mode, homenatjar en la diada d'avui aquests Voluntaris Catalans a la Gran Guerra, que tant s'ho mereixen. Jo hauria volgut estrényels la mà i abraçar-los — ells son els darrers compatriotes nostres que a les planes de la historia guarden una actitud ferma, com escau a la gent de la nostra terra. Es per aixó que, en aquests difícils moments que tant necessitem de l'exemple, jo hauria volgut presentar-vos-els com cosa edificant i a imitar. Que cada català s'emmirallés a un d'ells, i com els camarades seus que caigueren al camp de l'honor, sapiguessin, a l'hora donada, passar a la gloria amb el nom grandios de Catalunya als llavis.

Per una altra cosa, encara, em dol el no haver pogut assistir a l'acte que, en el dia de l'Armistici celebren. Aquesta és el privar-me de venir davant vostre, catalans tots, a donar-vos el mot de consigna en les hores de proba actuals. Ara més que mai, necessitaria jo estar en contacte amb vosaltres, especialment en aquests moments en que estols tant nodrits de jovent de Catalunya passen la frontera per venir aquí a treballar amb nosaltres en aquesta colonia d'exilats. La feina de la causa, però, m'en priva i per aixó us envío aquestes ratlles que us prego d'escoltar com si fossin la meva mateixa paraula.

L'únic que us tinc de recomanar, catalans patriotes, és la fe en la victoria. Amb la fe passarem per tot, fins pels obstacles més voluminosos. La fe capgira les montanyes, dieuen els camperols de les nostres contrades, i cregueu que només l'experiència damunt la fe pot probar aquesta veritat. Amb la vista fixa a l'ideal, amb el cor plè de voluntat, i amb coratge en l'esperit, veureu, catalans, com arribem al fi de la croada.

Per demostrar-vos lo que és la fe, només voldria que giressiu la vista endarrera en el treball que, amb la vostra ajuda, jo he vingut fent per Catalunya. No fa gaires anys que podieu sentir per tot arreu de la nostra terra: « Oh, el Macià és un visionari, el Macià és un il·lús, persegueix una follia... » Avui, contrariament, qui s'atreveria a dir que la independència de Catalunya no és una cosa que ens havem de guanyar nosaltres amb el nostre esforç, apel·lant fins aquell darrer sacrifici que de tant temps venim pronosticant nosaltres? Tots els catalans, avui, fins aquells que anaven a Madrid amb unes casaques de Ministre que no eren més que les lliurees dels criats de l'opressor, comencen de reconèixer l'error en que estaven, i ja no ho diuen més que és una quimera, el voler guanyar la llibertat del nostre poble per l'únic medi que es guanyen les llibertats, o sigui prenent-se-les... Avui a Catalunya tot-hom ho veu clar que la Independència nostra, l'hem de guanyar per les armes. Si algú encara surt a posar-hi reparos i es mostra rapatani, aquell home, inconscientment, està dominat per

una força, que poseu-li la paraula que volgueu per disfresar-la, no deixarà d'ésser la prudència o més clar la por. Aixó, de totes maneres, té poca importància; no es trempen els esperits amb un dia ni s'engendra l'esperit heroic en unes hores. Tot vindrà. Lo essencial és que el miracle estigui operat. Jo he tingut temps de veure que la fe de l'un ha anat contagiant l'altre, a l'altre i al de més enllà i a la fi, amb l'ajuda, s'ha de reconèixer, de les garrotades del Primo de Rivera, és tot Catalunya en péis qui veu les coses com les ha de veure i obra com ha d'obrar.

La fe, ja us ho he retret una vegada, capgira les montanyes; tingueu fe doncs, catalans, en els que l'atzar ens ha fet directors d'aquest caire del nostre moviment, i capgirarem, ja ho veureu!, aquesta montanya que amb el rétol d'Espanya tenim davant nostre. Ja veureu com amb l'esforç de tots tombarem aquesta montanya de cartró amb coloraines que, posada davant nostre, ens tapa els horitzons i ens asfixia i priva de progrés la nostra terra perquè ens priva del sol de la llibertat.

*
**

Els que han tingut més d'una desil·lusió en la vida, sé que dirán que ara dono renda solta al somni. Dec dir-los però unes paraules. Els diré que no pensin que, emportats per la força imaginativa, nosaltres deixem de tocar de peus a terra. No. El problema de Catalunya sabem que no és una cosa de resoldre amb paraules, sabem, de tota la vida, que s'ha de resoldre amb fets. Es per aixó precisament, que hem seguit el camí que venim seguint. I és per aixó que sabem mesurar la importància, i el valor, i la transcendència dels fets. S'ha acostumat a dir que nosaltres ens quedem en el criteri tancat de pronosticar la guerra a ultrança, s'ha dit i tot que patim un entossudiment per la guerra, s'ens ha dit que com les criatures ens hem creat una sèrie d'il·lusions de caràcter bèl·lic. Us convidó a reflexionar que nosaltres som catalans, que no som Quixots, vull dir, que tenim un cap posat damunt de les espatlles i que aquest, tocant a Catalunya, pensa amb tota l'enteresa que recomana el nostre cor plé d'estimació i foc sagrat per la pàtria. Nosaltres que acceptem i ens fem nostra tota la responsabilitat, nosaltres que sabem lo que és una guerra i sabem el significat tràgic d'aquestes sis lletres, no cregueu que volguem portar-la a Catalunya per un caprici infantil.

Jo he vingut predicant el camí heroic perquè, de molts anys, he vist que era l'únic mitjà per alliberar-nos. Creure que per un altre procediment es pot Catalunya desempellegar d'Espanya, no és sols desconèixer la psicologia d'aquesta desafortunada nació, sinó que és oblidar les nocions més rudimentaries de la historia de l'Espanya, quimerosament imperialista. Que més vol-

dría jo que qualsevol procediment cómode ens portés a l'alliberament! Que més voldria, encara, que no tinguéssim de pensar-hi sisquera a deslliurar-nos; que fossim una nació exactament com qualsevol altre, amb sa sobirania desintervinguda i el seu destí sense control! Es precisament per aixó que jo predico un sacrifici breu i resolt, per sortir-ne d'una vegada. A Catalunya s'han assajat tots els procediments legals i efusius, fins arribar a la servilitat. D'aixó jo me'n alegro. Que no podessin dir després que no s'havien probat. I és en vista dels mals resultats obtinguts, que jo m'aferro encara més en la meua idea i en la idea dels que em segueixen i m'encoratgen. Prop de la Societat de les Nacions, ja heu pogut saber que amb resultat nul hom ha plantejat també l'assumpte. I com si no fos prou la desestimació obtinguda, l'actiu d'aquesta corporació internacional davant dels esdeveniments del mon, ens ha donat una resposta pel dia de demà que hi acudíssim amb una súplica més apremiant. Ja heu vist que a desgrat dels estatuts de la Lliga de Nacions, a Geòrgia recentment, s'ha vessat la sang a dojo per una causa de llibertat col·lectiva. A Orient uns núvols prenyats de tempesta s'aixequen amb els noms inscrits d'Egipte i l'India. Una mica més ençà hi ha els malhaurats Armenis foragitats de ses terres pàtries. I cap al Nord, dintre el novell estat de Polònia, hi han agrupacions ètniques de molta importància, que no poden proclamar el nom de sa pàtria i com nosaltres a Catalunya s'han d'ajupir al pas de l'invasor. I tot aixó als ulls mateixos de la Societat que ha de vetllar per la pau del mon!...

Jo us dic, catalans, que l'únic camí que ens queda és el que venim fressant des de fa temps. Ulls fits a l'ideal, el cor plé de voluntat, i l'esperit rublert de coratge, veniu a les nostres legions. Tingueu fe, i el miracle s'acomplirà; veureu com al nostre pas la gent es trasbalsa i s'il·lumina, i veureu com, moguts per un foc sagrat, la gent s'ajuntarà a l'estol de la Victoria. Veurem com a Catalunya, aquesta terra blàida a cops i decaiguda per totes les amargors d'esperit, al nostre pas reacciona i vibra. Veureu llavors un poble heroic, un poble valent, un poble aguerrit, un poble digne de la seva tradició històrica.

Ara lo que hem de fer però és treballar, treballar a la quieta, amb tot el desfici, amb tota la impaciència, però retinguda i regulada, per dexar-la esclatar a gratcient el dia que tot estigui a punt. La cosa està avançada, jo us ho dic, catalans, amb pocs esforços més veureu que som al fi de la carrera. I allavors... Oh llavors! Penseu en una Catalunya deslliurada i plena de pau. Penseu en aquella terra de promissió que es diu Catalunya. Penseu en aquell cel sense cap núvol i en aquella mar tan dolça i blava com els ulls de les donzelles!...

Catalans, per guanyar aixó ja ho veieu si val la pena d'un sacrifici! Jo tinc confiança en el poble de Catalunya, sé que aquest sacrifici el farà. Sé que pares i fills i la gent tota és llansarà a les armes i sé també que fins les mares, ubriagades

de gloria, durán els fills enardides cap al combat, i tindrán encara una tristor delicada pensant en les seves entranyes que no hagin donat més fills per ofrenar-los a Catalunya!

FRANCESC MACIA.

Discurs pronunciat per nostre President En Francesc Dalmau

Benvolguts Companys,

El día 2 d'Agost de 1914, en aquell jorn de tan trista memoria en el qual la França, trobant-se en perill, mobilitzava totes les seves forces, vosaltres vareu acomplir l'acte més heroic que es pugui realitzar en allistar-vos per anar a defensar el Dret que estava amenaçat per la Barbàrie.

Aquella espontaneïtat de resolució que portava en sí la possible pèrdua, per a tots vosaltres, de les vostres vides i que suposava també deixar — per qui sab quan — les vostres llars i amics, era d'unas mires tan enlairades, que el temps, per llarg que sigui, mai podrà esborrar l'admiració i respecte que, a la vegada, nasqué en els que vos veiem llençar-vos al combat sacrificant-ho tot per un Ideal.

Aquell gest heroic, desinteressat, vos fa acreedors a l'estima i a l'agraïment eterns de tots aquells a qui vosaltres haveu ajudat a deslliurar-se del jou opressor.

No vui pas recordar-vos els quatre anys de lluita titànica i dolorosa durant els quals vareu desafiar mil voltes la mort, amb el coratge que dona el sapiguer que es lluita per la causa justa, no: hi ha coses que son tan punyentes que per sentir-les no cal pas anomenar-les. La veritable dolor es aquella que, amagada al fons del nostre cor, commou tot el nostre ésser només de pensar-hi.

A tots vosaltres, supervivents d'aquella legió de catalans i que representeu els companys mutilats que vieuen a Catalunya i els que malhauradament moriren, vos enviem l'expressió del nostre respecte; i, per demostrar-vos la nostra reconeixensa, el Casal Català de París qui va emetre, a l'unanimitat, el vot de veure-us a tots inscrits com a Membres Honoraris de la nostra Associació, ha volgut avui en commemoració a la festa de l'Armistici, retre a vosaltres aquest modest homenatge.

Sigueu-hi doncs benvinguts al Casal i digueu a tots els vostres companys absents, que han combatut com vosaltres, que aquí la més sincera acullida els serà donada i que llur presència sempre ens honorarà.

Ademés, la nostra Entitat tingué l'idea d'obrir una suscripció per a regalar-vos una bandera.

Aquesta bandera, mercés a l'ajuda poderosa dels nostres amics de Catalunya, pogué fer-se i varem tenir l'orgull de ser precisament nosaltres els encarregats d'entregar-vos-la. Veuse-la aquí. Es el símbol del vostre heroisme. La podreu portar a totes les ceremonies que assistiu, però tindreu el deure de desplegar-la al vent amb el fi que tot el mon pugui veure que la bandera de les quatre barres roges amb els fons groc, és la del país on la llibertat és tan desitjada, d'aquell país que per reconquistar la seva llibertat farà tots els sacrificis necessaris.

Ah, que n'és d'admirable la nostra Catalunya! Ella que és el breçol de tanta gent de cor, com el Doctor Solé i Plà, padrí de la vostra bandera, qui tants sacrificis va fer durant la guerra i la seva activitat va ésser tan beneficiosa: quants i quants paquets s'han pogut remetre als « poilus » gracies a les subscripcions que amb tant zel ell va organitzar!

La seva admiració pels combatents va fer que, la guerra acabada, anés mol-

tes vegades a les tombes dels nostres morts per a portar-hi el sincer homentage de tota nostra Catalunya.

M'en recordaré sempre del darrer pelegrinatge que vaig fer amb ell al cementiri de Chattancourt. Allà jo vaig veure aquest home plorar a la memoria dels nostres companys que caigueren al camp d'honor, Clot, Puig i tants d'altres, quin nom — com el del Soldat de l'Arc de Triomf — serà sempre ignorat.

Cal que imperi eternament en nosaltres el record del ossari de Douaumont, on descansen tants dels nostres, que pensem sempre en Belloy, en Santerre, on els catalans moriren a milers en 1916 quan tingueren lloc les grans batalles de l'ofensiva de la Somme.

En remembrança d'aquests sacrificis, l'antic Ajuntament de Barcelona oferí en 1922, 500.000 francs per a la reconstrucció d'aquesta darrera vila, els voltants de la qual han vist caure tants cors nobles.

Ens felicitem en gran manera d'aquella iniciativa presa pels antics representants de la nostra capital, que volgueren aixís contribuir a la restauració de ciutats les quals, sense ésser tan malmeses com Fleurus, de la qual no queda ni una paret ni una pedra, no deixen d'estar quasi del tot en ruïnes.

Gloria a vosaltres, germans nostres, gloria als exèrcits aliats i honor als marescals i generals francesos que han sapigut conduir-vos tots a la Victòria.

Visquin els Voluntaris Catalans!

MOVIMENT DE SECRETARIA

Altes de socis del Casal:

Josep M.ª Sabater
Enric Besora
Joan Castells
Ramon Sabater
Joan Agrás
Joan Serra

Josep Colominas
Joan Masó Llorens
Joan Font
Alfred Nogué
Gabriel Rodó

Joan Junyent
Eduard Junyent
Pere Sans
Angel Marli
Ramon Montrós

El diumenge 11 de Gener, a les 9 del vespre en punt, com cada any, se celebrarà JUNTA GENERAL ORDINARIA, d'acord amb l'article 15 dels Estatuts de la nostra Entitat, a la que es donarà compte de l'exercici acabat i es proveirán els càrregs de Junta mancants i els disponibles per cessacions.

Es prega l'assistència de tots els socis.

Secció de Festes

El Comité de Festes de l'Entitat informa als senyors socis i amics que la GRAN FESTA DEL QUART ANIVERSARI de la fundació del Casal, se celebrarà el dissabte 3 de Gener 1925, à les 9 del vespre, a la SALA ROBERT, 3, Place des Abbesses (Nord-Sud: Abesses). L'orquestra estarà composta per notables músics catalans, cosa que facilitarà un CONCURS DE SARDANES amb premis. Es distribuirán turrons legítims de la terra. El BALL durarà fins a les 5 del matí.

NOTA. — Tots els dissabtes, a les 9 del vespre, VETLLADES FAMILIARS a l'estatge social: 128, Boulevard Saint-Germain (métro: Odéon).
En preparació: GRANS BALLS DE DISFRESSES.

RECOMANACIONS DEL CASAL CATALÀ

Subscriuiu-vos al « COURRIER CATALAN », gazeta bimensual d'informació catalana, redactada en francès. — Administració: 71, Rue de Rennes, Paris-VIe.

Demaneu al Casal Català el « BUTLLETÍ DE CATALUNYA » editat pel Comité Central Separatista Català a Paris.